

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1929 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om begränsning eller avlösning av avstyckat områdes ansvar för inteckning i stamfastigheten m. m. dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 7 december 1928 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 4, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till

1) lag om begränsning eller avlösning av avstyckat områdes ansvar för inteckning i stamfastigheten;

2) lag om ändrad lydelse av 37 § 6 mom. i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom; och

3) lag om ändrad lydelse av 121 § utsökningslagen.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehått två i anledning av propositionen inom första kammaren väckta motioner, nämligen nr 50 av herr *Linders* och nr 51 av herr *Kropp*.

Herr *Linders* har i sin motion hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning, huruvida reglerna i lagen den 18 oktober 1907 angående ryttare-, soldat- och båtsmanstorps befriande i vissa fall från ansvar för inteckningar i stamfastigheten kunna göras tillämpliga även i sådana fall, då fastighet bildats genom utbrytning av mark, som varit samfällad för flera fastigheter, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen ger anledning.

Herr *Kropp* har, under hänvisning till de svårigheter, som möta för dödning av inteckningar i förut samfällad mark, yrkat, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och i vad mån jordområde, som tillkommit under förhållanden, som i motionen närmare angivits, eller under eljest därmed likartade förhållanden, må kunna vinna lättnad eller minskning i områdets inteckningsansvar, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till de vid propositionen fogade protokollen; och får utskottet i fråga om vad motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden hänvisa till motionerna.

*Avstyckat
områdes an-
svar för in-
teckning i
stamfastig-
heten m. m.*

Jämlikt 32 § inteckningsförordningen skall, därest inteckning för fordran är meddelad i flera egendomar gemensamt, varje egendom i första hand svara för så stor del av inteckningen, som motsvarar denna egendoms värde i förhållande till sammanlagda värdet av alla egendomarna. Uppstår brist i någon av egendomarna, svara emellertid de övriga egendomarna för denna brist. Vad sålunda är stadgat gäller jämlikt 37 § 2 mom. även för det fall, att egendom, sedan inteckning däri beviljats, blivit delad. De särskilda delarna skola svara för inteckningen på enahanda sätt, som om inteckningen från början varit meddelad i flera fastigheter. Från denna regel stadgas dock vissa undantag. Om delningen skedde genom jordavsöndring, svarar nämligen stamfastigheten jämlikt 37 § 3 mom. fortfarande för hela det intecknade beloppet och lägenheten allenast för vad därav icke kan utgå ur köpeskillingen för stamfastigheten. Och i 5 mom. föreskrives, att vad enligt 3 mom. gäller om avsöndrad lägenhet ock skall gälla om område, som avstyckats till särskild fastighet enligt 19 kap. av lagen om delning av jord å landet eller 5 kap. av lagen om fastighetsbildning i stad, dock icke där stamfastigheten och det avstyckade området ännu äro i samme ägares hand. Denna lindring i avskilt områdes ansvarighet för stamfastighetens inteckningar är även ägnad att underlätta områdets fullständiga befrielse från sagda ansvarighet. Då området häftar allenast subsidiärt, kan inteckningshavaren i allmänhet medgiva inteckningens dödande i området, utan att detta utövar något inflytande på hans rätt att uttaga fordringen ur stamfastigheten. Den i 33 § av inteckningsförordningen uttalade regel, att, om den, som fått gemensam inteckning i flera egendomar, låtit inteckningen i någon av dem dödas, förfalla eller nedsättas, han ej är berättigad att för det ansvarsbelopp, som skulle falla å den egendom, hålla sig till de andra egendomarna, kan nämligen, såvitt angår stamfastigheten, icke äga någon tillämpning. I följd härav bör det vara jämförelsevis lätt för områdets ägare att utverka inteckningshavarens samtycke till inteckningens dödande i området. Vad nu sagts gäller emellertid endast, då stamfastigheten icke är gemensamt intecknad med andra fastigheter. Är detta fallet, ställer sig saken annorlunda. Medger då en inteckningshavare inteckningens dödning i det avstyckade området, kan detta komma att väsentligt inverka på hans rätt. Om icke ur stamfastigheten kan utgå vad å densamma primärt belöper av de gemensamma inteckningarna, kan inteckningshavaren sedan icke för bristen hålla sig till övriga egendomar. Han mötes då av den invändningen, att bristen hade kunnat uttagas ur området, i vilket han låtit döda inteckningen. Är stamfastigheten gemensamt intecknad med andra fastigheter, lärer därför inteckningshavaren ofta icke tillåta inteckningens dödande i området, med mindre övriga rättsägare medgiva, att inteckningen får gälla oförändrat i de återstående fastigheterna. Men att åstadkomma ett

dylikt avtal med rättsägarna är förenat med stora svårigheter. Rättsägare äro nämligen då inteckningshavare i övriga fastigheter samt ägare av dessa fastigheter ävensom av de från samma fastigheter avsondrade eller avstyckade områden. I ett stort antal fall lärer det vara synnerligen besvärligt, för att icke säga omöjligt, att komma i förbindelse med samtliga rättsägare. Följden härav har blivit, att en mängd utbrutna områden icke kunnat bli befriade från ansvar för stamfastighetens gäld. Men ägarna av dessa områden löpa alltid risken att områdenas subsidiära ansvarighet utkräves och att sålunda områdena med därå efter utbrytningen uppförda byggnader tillgripas för gäldande av stamfastighetens inteckningar.

För att undanröja det hinder för utvecklingen av egnahemsrörelsen och annan ur social synpunkt önskvärd jordstyckning, som de nu nämnda reglerna om dödning av inteckning otvivelaktigt flerstädes medföra, framlade Kungl. Maj:t genom proposition nr 19 vissa lagförslag för 1927 års riksdag. De i propositionen avsedda jordområdena skulle enligt förslaget kunna bli befriade från ansvar för inteckningar i huvudfastigheterna genom att köparen av ett område i analogi med expropriations- och ensittarlagarna nedsatte ett fastighetens värde motsvarande belopp till fördelning mellan inteckningshavarna i huvudfastigheten efter de regler, som gälla för utmätningssvis såld fast egendom.

Frågans behandling vid 1927 års riksdag.

Vid granskningen av propositionen framställde första lagutskottet i utlåtande nr 33 flera erinringar mot förslaget. Sålunda fann utskottet förslagets tillämpningsområde, som var begränsat till den egentliga landsbygden, böra utsträckas jämväl till städer och stadsliknande samhällen å landet. Utskottet ansåg tillika, att vissa praktiska svårigheter kunde möta för lagens tillämpning. Sålunda vore köparna i allmänhet icke i stånd att på en gång uppbringa det belopp, som erfordrades för nedsättning. Men framför allt hade förslaget enligt utskottets mening icke behörigen tillgodosett inteckningshavares och andra rättsägars intressen. På grund av de anmärkningar, som framställdes, avstyrkte utskottet förslaget. Utskottet framhöll emellertid angelägenheten av att ytterligare försök gjordes för att trygga egnahemsköpare mot ansvar för inteckningar i stamfastigheten. Därvid ifrågasatte utskottet, att i anslutning till ett vid 1909 års riksdag av Kungl. Maj:t framlagt men av riksdagen avvisat förslag visst maximibelopp skulle fastställas för avskilt områdes ansvarighet för stamfastighetens gäld.

Utskottets utlåtande godkändes av båda kamrarna.

I anledning av de anmärkningar, som framställdes mot 1927 års förslag, verkställdes inom justitiedepartementet en omarbetning av detsamma. Resultatet härav föreligger i det nu framlagda förslaget. Den viktigaste nyheten företer förslaget därutinnan, att vid sidan av inteckningsansvarets avlösning en begränsning av nämnda ansvar möjliggjorts. Vidare har lagens tillämpningsområde utvidgats på sätt utskottet år 1927 förordade. Slutligen hava vissa nya bestämmelser meddelats i syfte att säkerställa inteckningshavare och andra rättsägare mot förlust.

Det nu framlagda förslagets huvudpunkter.

Förslagets huvudpunkter äro följande.

För rättigheten att anlita den utväg till vinnande av begränsning eller avlösning av inteckningsansvar, som förslaget anvisar, äro åtskilliga förutsättningar uppställda. Till en början fordras, att den fastighet, vars inteckningsansvar skall begränsas eller avlösas, utgöres av område, som avstyckats till särskild fastighet och vars stamfastighet är gemensamt intecknad med annan fastighet. Vidare förutsättes, i enlighet med förslagets syfte att främja en ur social synpunkt önskvärd jordstyckning, att det avstyckade området blivit av stamfastighetens ägare till annan överlåtelse för tillgodoseende av bostads- eller egnahemsändamål eller att överlåtelsen inneburit försäljning av utarrenderad jord till arrendatorn. Ytterligare gäller för lagens tillämplighet, att överlåtelsen av området icke skall hava skett före den 1 juli 1928.

Ansökan kan avse antingen allenast ansvarets begränsning eller ock dess avlösning. Beslut om avlösning skall dock städse föregås av ett beslut om ansvarets begränsning; ansökan om avlösning anses innefatta en eventuell begäran om begränsning av ansvaret. Ansökan om ansvarets begränsning skall göras sist inom ett år efter det överlåtelsen skedde, varemot avlösning av in-teckningsansvar, beträffande vilket beslut om begränsning är meddelat, kan begäras när som helst. Ansökan skall göras hos rätten i den ort, där området ligger. Ärendet är avsett att behandlas som ett domboksärende, icke som ett inskrivningsärende; enligt särskilt stadgande skall dock anteckning om ansökningen göras jämväl i in-teckningsprotokollet samt i in-tecknings- eller fastighetsboken. Det åligger sökanden att visa, att fastställelse meddelats å avstyckningen samt att lagfart å fånet blivit sökt. Områdets värde skall styrkas genom en särskild värdering. Denna skall verkställas av två värderingsmän, utsedda å landet och i stad under landsrätt av häradsrätten eller domaren och i stad av rätten. Häradsrättens och domarens valrätt är begränsad till vissa personer, ledamöterna i nämnden och ägodelningsrätten m. fl., medan rätten i stad äger utse värderingsmän bland de inom staden boende. Värderingen skall avse områdets värde vid den tid, då överlåtelsen skedde. Fanns vid nämnda tid å området byggnad, som ej hörde till fastigheten, skall sådan byggnad ej ingå i värderingen. Värdet får ej sättas lägre än köpeskilling, som vid överlåtelsen betingats. Där anledning därtill förekommer, äger rätten infordra ytterligare utredning angående områdets värde eller annan omständighet ävensom bereda in-teckningshavare eller annan tillfälle att i ärendet avgiva yttrande, detta i ändamål bland annat att trygga en riktig uppskattning av områdets värde.

Vid ett bifall till ansökningen meddelar rätten, såsom förut antytts, evad ansökningen avser enbart ansvarets begränsning eller ej, beslut att ansvaret skall vara begränsat, nämligen till det belopp, vartill rätten funnit områdets värde böra skattas. Ur området får därefter till gäldande av in-teckning i stamfastigheten icke uttagas mer än som motsvarar ansvarsbeloppet. Har avlösning av ansvaret begärts, skall rätten förklara, att sökanden äger avlösa ansvaret genom ansvarsbeloppets nedsättande. Förutsättning härför är — förutom, såsom redan nämnts, att beslut om ansvarets begränsning meddelats

— att stamfastighetens ägare samtyckt till åtgärden. Sedan nedsättning verkställdt, är området ej vidare besvärat av in-teckning i stamfastigheten.

Nedsättningen av beloppet sker hos Konungens befallningshavande, som fördelar beloppet på samma sätt som köpeskillingen för en exekutivt försäld fastighet. Fördelningen skall så verkställas, som om det nedsatta beloppet utgjorde köpeskillning för stamfastigheten, och vissa särskilda bestämmelser, meddelade i syfte att tillvarataga in-teckningshavares och andra rättsägares intressen, skola iakttagas. Vad som ej åtgår till utdelning äger områdets ägare återfå. Utfaller vid fördelningen likvid å in-tecknings huvudstol, är in-teckningen till motsvarande del utan verkan. Därest belopp, som utfallit å in-teckning, icke genast avräknas å in-teckningshavarens fordran, skall beloppet, om den som personligen ansvarar för fordringen det påyrkar, förvandlas i fullgoda obligationer eller andra därmed jämförliga värdepapper. Sistnämnda stadgande har tillkommit med anledning av nu gängse praxis hos kreditanstalterna, enligt vilken en person, som till säkerhet för erhållet lån lämnat en in-teckning såsom pant, icke kan fordra placering av ett å in-teckningen utfallet belopp mot högre ränta än den, bankerna betala på depositionsräkning. Då en avsevärd skillnad lätt nog kan uppkomma mellan sådan ränta och den på gäldenärens egen skuld löpande räntan, har gäldenären nu genom berörda stadgande tillagts uttrycklig rätt att få beloppet placerat i obligationer eller värdepapper.

Den utredning, som föregick 1927 års förslag i detta ämne, ådagalade, att ett tydligt behov ofta förefanns att vinna lättnader i gällande regler om styckningslots befriande från ansvar för den i stamfastigheten in-tecknade gälden. Statsmakterna torde då ock hava varit ense om önskvärdheten av att åtgärder vidtoges för tillgodoseende av detta behov. Att riksdagen icke biföll Kungl. Maj:ts nämnda förslag synes i främsta rummet hava berott på att förslaget befarades kunna lända till rättsförlust eller åtminstone ökad risk för in-teckningshavare och andra rättsägare. Såvitt utskottet kunnat finna, hava de erinringar, som härutinnan framställdes mot 1927 års förslag, blivit beaktade i det nu framlagda förslaget. Den av utskottet år 1927 ifrågasatta anordningen att möjliggöra in-teckningsansvarets begränsning till det värde, den avskilda fastigheten ägde vid överlåtelsen, har nu upptagits och till synes på ett lämpligt sätt kombinerats med ett förfarande för fullständig avlösning av in-teckningsansvaret. Med hänsyn till vad sålunda anförts tillstyrker utskottet, att förslaget i huvudsak antages. Endast i vissa detaljer föreslår utskottet några mindre jämkningar.

Enligt 2 § skall ansökan om begränsning av in-teckningsansvar i avstycket område eller om avlösning av ansvaret utan att begränsning förut utverkats göras sist inom ett år efter det överlåtelsen skedde. Då ansökan skall ske hos rätten, synes det utskottet lämpligare, att tiden städse utlöper å dag, då sådan ansökan kan göras. Utskottet föreslår därför den ändring i första stycket av denna paragraf, att tiden för ansökan bestämmes till sist den

Utskottet.

rättegångsdag för in-teckningsärenden, som infaller näst efter ett år sedan över-låtelsen skedde.

Den i 2 § andra stycket av förslaget intagna bestämmelsen, att ansökning om begränsning eller avlösning av in-teckningsansvaret skall antecknas i in-teckningsprotokollet, bygger på den här ovan antydda uppfattningen, att ifrå-gavarande ärenden böra betraktas såsom domboksärenden. Lagrådets flesta ledamöter ansågo emellertid, att ärendena skulle anses såsom in-teckningsären-den och alltså upptagas allenast i in-teckningsprotokollet. Utskottet finner över-vägande skäl tala för denna mening och föreslår därför, att lagstadgandet i en-lighet härmed avfattas. Motsvarande ändring torde i 5 § sista stycket böra undergå.

I 8 § torde böra göras den jämkning, att orden »på landet å nästa rät-tegångsdag under lagtima ting och i stad, där rådstuvurätt finnes» uteslutas, och får utskottet till stöd för detta ändringsförslag åberopa de skäl, som utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 5 i år anfört rörande lik-nande ändring i 4 § av Kungl. Maj:ts förslag till lag om kronans förmånsrätt för avdikningslån.

Under förarbetena till 1927 års proposition ifrågasattes i ett par yttran-den, att lägenhetsägare borde erhålla bistånd av det allmänna för att bliva i tillfälle att begagna sig av det föreslagna förfarandet för fastighets be-friande från densamma besvärande in-teckningar i stamfastigheten. I yttran-dena hänvisades till de förmåner ensittare enligt kungörelsen den 20 juli 1925 åtnjuta vid inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område. I en i anled-ning av propositionen väckt motion uttalade sig ock en motionär till för-mån för denna mening. Utskottet har visserligen icke nu utan en närmare utredning härutinnan kunnat bilda sig en bestämd uppfattning om huru-vida staten jämväl i detta fall bör träda hjälpande emellan, men utskottet anser sig likväl böra uttala önskvärdheten av att, därest ett mera allmänt behov av bistånd i nämnda hänseende skulle yppa sig, frågan om beredande av sådant bistånd av Kungl. Maj:t upptages till övervägande.

Vad angår de i motionerna I: 50 och 51 framställda yrkandena, avse dessa vinnande av lättnad eller minskning i sådan fastighets in-teckningsansvar, som helt eller delvis består av förut samfälld mark. Utan tvivel föreligger ej säl-lan stort behov att på ett enkelt sätt kunna erhålla begränsning eller av-lösning av dylik fastighets ansvar för in-teckningar i stamfastigheten, och utskottet delar motionärernas uppfattning, att en lagändring för tillgodo-seende av detta behov såvitt möjligt bör komma till stånd. Emellertid har denna fråga enligt vad utskottet inhämtat redan varit föremål för uppmärk-samhet inom justitiedepartementet, och anledning torde föreligga till anta-gande, att frågan med det snaraste kommer att göras till föremål för under-sökning. Vid sådant förhållande anser utskottet ej nödigt, att riksdagen av-låter en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i ämnet. Utskottet vill emellertid framhålla angelägenheten av att utred-ningsarbetet bedrivs skyndsamt, så att förslag i ämnet kan framläggas för riksdagen inom den närmaste framtiden. Att undersökningen jämväl kom-

mer att avse frågan, huruvida det i 1907 års ryttartorpslag föreskrivna förfarandet här skall kunna komma till användning, torde vara tydligt.

I samband med nu förevarande lagstiftningsfråga har utskottet funnit sig böra beakta spørsmålet, huruvida den förmån i avseende å ansvaret för stamfastighetens inteckningar, som enligt propositionen skulle tillgodokomma ett till särskild fastighet avstyckat område, bör utsträckas jämnväl till område, som avstyckas under villkor av sammanläggning med annan fastighet, detta i syfte att underlätta avstyckning av område för sammanläggning i sådana fall, då avstyckningen äger rum från fastighet, som besväras av gemensamma inteckningar. På grund av de invecklade spørsmål, som här möta, berörande till synes lagstiftningen angående såväl inteckning i fast egendom som jorddelning och vad därmed äger samband, har utskottet emellertid icke varit i tillfälle att framlägga något utarbetat lagförslag i nämnda syfte. För frågans lösning påkallas en närmare undersökning, som lämpligen torde böra utföras genom Kungl. Maj:ts försorg. Först sedan en dylik undersökning utförts, blir det möjligt att bedöma, huruvida och på vad sätt en lagändring bör genomföras. Med hänsyn till frågans betydelse föreslår utskottet avlåtande av en framställning i ämnet till Kungl. Maj:t.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

L a g

om begränsning eller avlösning av avstyckat områdes ansvar för inteckning i stamfastigheten.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Är fastighet, varifrån område avstyckats till särskild fastighet enligt 19 kap. av lagen om delning av jord å landet eller 5 kap. av lagen om fastighetsbildning i stad, gemensamt med annan fastighet besvärad av inteckning för fordran eller för rätt till avkomst eller annan förmån, må, där området blivit av stamfastighetens ägare till annan överlätet och överlåtelsen avsett tillgodoseende av bostads- eller egnahemsändamål eller inneburit försäljning av utarrenderad jord till arrendatorn, områdets ansvar för inteckning i stamfastigheten för fordran eller för rätt till avkomst eller annan förmån kunna i den ordning nedan sägs begränsas eller avlösas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

Vill ägare av avstyckat område jämlikt denna lag utverka begränsning av områdets ansvar för in-teckning i stamfastigheten eller avlösa ansvaret, göra ansökan därom hos rätten i den ort, där området ligger. Avser an-sökningen begränsning av ansvaret eller avlösning av detsamma utan att begränsning förut utverkats, skall an-sökningen göras sist inom ett år efter det överlåtelsen skedde.

Om ansökningen skall anteckning göras i *in-teckningsprotokollet samt* i in-tecknings- eller fastighetsboken.

I ärendet skall sökanden visa, att genom beslut, som vunnit laga kraft, fast-ställelse meddelats å avstyckningen samt att lagfart å fånget blivit sökt, ävensom förete handling rörande särskild värdering av området.

3 §.

Värdering av området skall verkställas av två ojäviga män. Dessa förordnas å landet och i stad, där rådstuvurätt ej finnes, av häradsrätten eller domaren bland ledamöterna i nämnden eller ägodelningsrätten eller de för lantmäteri-förrättningar eller förrättningar enligt lagen om fastighetsbildning i stad ut-sedda gode män i det tingslag, där området ligger, eller ock bland dem, som förut innehåft sådan befattning och äro därtill valbara. I stad, där rådstuvu-rätt finnes, utser rätten värderingsmän bland de inom staden boende. Mot vär-deringsman gälle de jäv, som enligt rättegångsbalken gälla mot domare.

Värderingen skall avse områdets värde vid den tid, då överlåtelsen skedde. Fanns vid nämnda tid å området byggnad, som ej hörde till fastigheten, skall sådan byggnad ej ingå i värderingen. Ej må värdet sättas lägre än köpeskil-ling, som vid överlåtelsen betingats.

4 §.

Där anledning därtill förekommer, äge rätten infordra ytterligare utredning angående områdets värde eller annan omständighet ävensom bereda in-tecknings-havare eller annan tillfälle att i ärendet avgiva yttrande.

5 §.

Möter ej på grund av vad i 1—3 §§ stadgas hinder mot ansökningen, med-dele rätten, evad ansökningen avser enbart ansvarets begränsning eller ej, beslut

2 §.

Vill ägare av avstyckat område jämlikt denna lag utverka begränsning av områdets ansvar för in-teckning i stamfastigheten eller avlösa ansvaret, göra ansökan därom hos rätten i den ort, där området ligger. Avser an-sökningen begränsning av ansvaret eller avlösning av detsamma utan att begränsning förut utverkats, skall an-sökningen göras sist å den rättegångs-dag för in-teckningsärenden, som in-faller näst efter ett år sedan överlå-telsen skedde.

Om ansökningen skall anteckning göras i in-tecknings- eller fastighets-boken.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

angående det belopp, vartill rätten funnit området värde böra skattas, och förklare rätten, att områdets ansvar för in-teckning i stamfastigheten skall vara begränsat till nämnda belopp.

Har avlösning av ansvaret begärts, skall rätten, där stamfastighetens ägare samtyckt till åtgärden, tillika förklara, att sökanden må avlösa ansvaret genom nedsättande av det belopp, vartill ansvaret begränsats.

Innefattar rättens beslut allenast, att in-teckningsansvaret skall vara begränsat, må områdets ägare på särskild ansökan kunna i enlighet med vad i andra stycket stadgas erhålla rättens förklaring, att han äger genom beloppets nedsättande avlösa ansvaret.

Är stamfastigheten eller området utmätt, må beslut om begränsning eller avlösning av områdets in-teckningsansvar ej meddelas, med mindre sig visat, att utmätningen upphävs eller gått åter.

Då beslut meddelats enligt denna paragraf, skall anteckning därom göras i *in-teckningsprotokollet samt* i in-tecknings- eller fastighetsboken. Då beslut meddelats enligt denna paragraf, skall anteckning därom göras i in-tecknings- eller fastighetsboken.

6 §.

Har i fråga om område, som avstyckats från in-tecknad fastighet, beslut, som i 5 § första stycket sägs, blivit meddelat och vunnit laga kraft, då må ej, där in-tecknade beloppet icke kan till fulla utgå ut köpeskillingen för stamfastigheten, till bristens gäldande ur området uttagas mer än som motsvarar det belopp, vartill ansvaret begränsats.

7 §.

Har ägare av avstyckat område berättigats avlösa områdets ansvar för in-teckning i stamfastigheten, och vill han verkställa sådan avlösning, skall han hos Konungens befallningshavande i länet nedsätta det belopp, som blivit bestämt av rätten.

Vid nedsättningen skola ingivas gravationsbevis rörande området, rättens protokoll och beslut i ärendet samt bevis, att beslutet vunnit laga kraft, vid äventyr, om det underlåtes, att det felande varder av Konungens befallningshavande på ägarens bekostnad anskaffat.

Det nedsätta beloppet skall av Konungens befallningshavande ofördröjligen insättas i bankinrättning för att där innestå mot ränta.

Om nedsättningen skall Konungens befallningshavande, så snart ske kan, göra anmälan till domaren å landet eller i stad, där rådstuvurätt finnes, till rätten.

Nedsättning må ej ske, om stamfastigheten eller området är utmätt.

8 §.

8 §.

Sedan nedsättning efter ty i 7 § sägs blivit verkställd, vare området Sedan nedsättning efter ty i 7 § sägs blivit verkställd, vare området

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ej vidare besvärat av inteckning i stamfastigheten för fordran eller för rätt till avkomst eller annan förmån. Anteckning härom skall, då anmälan om nedsättningen inkommit till domaren eller rätten, göras i inteckningsprotokollet, *på landet å nästa rättegångsdag under lagtima ting och i stad, där rådstuvurätt finnes*, å nästa rättegångsdag för inteckningsärenden, samt införas i intecknings- eller fastighetsboken.

ej vidare besvärat av inteckning i stamfastigheten för fordran eller för rätt till avkomst eller annan förmån. Anteckning härom skall, då anmälan om nedsättningen inkommit till domaren eller rätten, göras i inteckningsprotokollet å nästa rättegångsdag för inteckningsärenden samt införas i intecknings- eller fastighetsboken.

9 §.

I fråga om utbetalning av det nedsatta beloppet jämte därå upplupen ränta äge stadgandena om fördelning hos överexekutor av köpeskilling för utmättingsvis såld fast egendom motsvarande tillämpning. Fördelningen skall så verkställas, som om det nedsatta beloppet utgjorde köpeskilling för stamfastigheten, dock med iakttagande *att* utdelning skall tillkomma allenast innehavare av sådan fordran eller rätt till avkomst eller annan förmån, för vilken det avstyckade området häftat på grund av inteckning i stamfastigheten, *att* innehavare av fordran eller rättighet, intecknad gemensamt i stamfastigheten och annan fastighet, äger rätt till utdelning jämväl för belopp, för vilket stamfastigheten svarar allenast efter andra stycket av 32 § i förordningen angående inteckning i fast egendom, *samt att* det belopp, som utfaller å inteckning för fordran, skall avskrivas å dess huvudstol och upplupna ränta sålunda *att* blott så stor del av räntan avskrives, som belöper på vad av huvudstolen avskrives. Vad som ej efter ty nu sagts åtgår äge områdets ägare återfå.

Sammanträde för fördelningen varde hållet så snart ske kan; skolande kallelse till sammanträdet genom Konungens befallningshavandes försorg minst fjorton dagar förut med posten sändas till stamfastighetens och områdets ägare samt kända innehavare av fordran eller annan rätt, som nu är sagd, ävensom, där innehavare är okänd, införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten.

Kostnad för det nedsatta beloppets fördelning skall gäldas av områdets ägare.

10 §.

Utfaller vid fördelningen likvid å intecknings huvudstol, vare inteckningen till motsvarande del utan verkan.

Då likvid sålunda utfallit, åligger Konungens befallningshavande *att* därom, sedan fördelningen blivit godkänd eller vunnit laga kraft, ofördröjligen göra anmälan till domaren å landet eller i stad, där rådstuvurätt finnes, till rätten samt tillika insända fördelningslängden; och skall anteckning om förhållandet

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

göras i in-teckningsprotokollet, såsom i 8 § sägs, samt i in-tecknings- eller fastig-hetsboken.

11 §.

Varder belopp, som utfallit å in-teckning, icke genast avräknat å in-teck-ningshavarens fordran, skall beloppet, där den, som personligen ansvarar för fordringen, det påyrkar, förvandlas i fullgoda obligationer eller andra därmed jämförliga värdepapper.

12 §.

Vad i denna lag är stadgat med avseende å in-teckning skall äga motsvarande tillämpning i fråga om fordran eller rätt till avkomst eller annan förmån, för vilken stamfastigheten jämlikt 11 kap. 2 § jordabalken må häfta.

13 §.

Är område avstyckat från lägenhet, som upplåtits genom jordavsöndring efter den 31 december 1909, eller från fastighet, som tillkommit genom avstyckning enligt 19 kap. av lagen om delning av jord å landet, eller från fastighet, som efter den 30 juni 1921 bildats genom avstyckning enligt 5 kap. av lagen om fastighetsbildning i stad, eller, där sådan avstyckning skett tidigare, överlå-tits efter sistnämnda dag, skall denna lag äga tillämpning allenast såvitt angår begränsning av områdets in-teckningsansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1929.

L a g

om ändrad lydelse av 37 § 6 mom. i förordningen den 16 juni 1875
angående in-teckning i fast egendom.

Härigenom förordnas, att 37 § 6 mom. i förordningen den 16 juni 1875 an-gående in-teckning i fast egendom skall erhålla följande ändrade lydelse:

Huru i vissa fall avsöndrat eller avstyckat område, som förut tillhört ryttare-, soldat- eller båtsmanstorp, må befrias från ansvarighet för in-teck-ningar i stamfastigheten, så ock om begränsning eller avlösning i vissa fall av avstyckat områdes ansvar för in-teckning i stamfastigheten, därom är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1929.

---

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

L a g

om ändrad lydelse av 121 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att sista stycket av 121 § utsökningslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Har från egendom, däri in-teckning beviljats, lägenhet avsöndrats eller område enligt 19 kap. av lagen om delning av jord å landet eller 5 kap. av lagen om fastighetsbildning i stad avstyckats till särskild fastighet, och ansvarar lägenheten eller det avstyckade området för den in-teckning allenast på sätt i 3 mom. av 37 § i förordningen angående in-teckning i fast egendom sägs, må in-teckningen ej föranleda försäljning av den avsöndrade lägenheten eller det avstyckade området, utan så är att vid utropet av stamfastigheten den därför bjudna köpeskillingen funnits icke förslå till fulla gäldandet av in-teckningshavarens fordran och icke lägenhetens eller det avstyckade områdes ägare ge-nast erlägger vad däri brister eller, då fråga är om avstyckat område, vars an-svar är begränsat till visst bristen understigande belopp, vad sålunda må ut-tagas ur området.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1929.

---

2) att de i anledning av propositionen väckta motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda; samt

3) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning, huruvida och på vad sätt ändring i gällande lagstiftning bör komma till stånd i syfte att underlätta avstyckning av område för sammanläggning med annan fastighet i sådana fall, då avstyckningen äger rum från fastighet, som besväras av gemensamma in-teckningar, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 10 maj 1929.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman*, greve *Spens*, *Klefbeck**, *Schlyter*, *Svenson* i Eskhult, *Öhman* och *Jonsson* i Lycksele;

från andra kammaren: herrar *Björkman*, *Lindqvist* i Halmstad, *Lindley*, *Olsson* i Ramsta, *Johanson* i Huskvarna, *Jonsson* i Risinge, *Olsson* i Mellerud och *Grapenson*.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.